

Jane *Austen*
voor
iedereen

Anke Werker & Sanne van der Bruggen

Lieve lezer,

Hoe zou de wereld eruit hebben gezien zonder Jane Austen? Zonder Jane had de carrière van Colin Firth nooit zo'n vlucht genomen en hadden de zusters Brontë geen voorganger gehad om zich met hun boeken tegen af te zetten. Zonder Jane geen *Bridget Jones*, geen festival in Bath en geen kostuumdrama's – de successen van de films en series van *Sense and Sensibility*, *Pride and Prejudice* en Jane's andere romans hebben de behoefte gecreëerd aan meer historische series, zoals *Downton Abbey* en *Poldark*.

Wij houden van Jane Austen. Het was een *labour of love* om dit boek over haar te maken. Om samen naar Londen te reizen en in een unieke tentoonstelling de manuscripten van Jane's vroege werk bij elkaar te zien. Om ons te buigen over Jane's schrijfkist en alle details ervan te bestuderen. Om urenlange gesprekken te voeren over hoe we haar het beste tot haar recht konden laten komen.

Een wereld zonder Jane Austen is voor ons niet denkbaar. Gelukkig maar dat ze die zes meesterlijke romans heeft geschreven. En haar eigen leven was al even intrigerend. Ze heeft zich tegen alle verwachtingen en wensen in ontworsteld aan het lot van vrouwen in haar positie en haar droom waargemaakt.

Wij, en wereldwijd miljoenen met ons, kunnen geen genoeg krijgen van haar scherpzinnige, grappige en romantische verhalen. Met *Jane voor iedereen* brengen we een ode aan Jane Austen. Met veel plezier vertellen we in dit bladerboek haar verhaal en laten we zien hoe ze de wereld nog altijd kleur geeft.

In jou als lezer vermoeden we een verwante ziel. Laten we samen haar eeuwige leven (en dat van haar boeken!) vieren. Jane Austen forever!

Anke & Sanne

Inhoud

- 8 Paspoort
- 10 Jane Austen – Haar leven in (ongeveer) 1000 woorden
- 16 De Austen-stamboom
- 18 Mode op de dansvloer
- 22 Een oude vrijster? – ‘De mannen in het leven van mijn tante’
- 25 Rozengeur en maneschijn – Jane over de liefde
- 26 *Northanger Abbey*
- 28 Plattelandsidylle – Binnenkijken in Chawton Cottage
- 34 Waarom? Daarom!
- 37 Zussenliefde
- 38 *Sense and Sensibility*
- 41 Jane’s Engeland
- 42 Bron van inspiratie – Films en series gebaseerd op Jane
- 44 Jane’s rijke broer
- 47 Een sterk merk
- 48 Op wie lijkt jij? – Doe de test!
- 51 In haar voetsporen – Een Jane Austen-wandeling door Londen
- 52 Bewonderaars & critici over Jane
- 54 *Pride and Prejudice*
- 57 Mr Darcy – ‘Ik schaam me als ik terugdenk aan die avond’
- 61 Feminist avant la lettre – Jane over de positie van de vrouw
- 62 Op het witte doek – De mooiste filmlocaties op een rij!
- 64 *Persuasion*

- 67 Avontuurlijk leven – Tante Philadelphia en haar dochter
70 Austen-style!
72 Teatime!
76 Waar deden ze het van?
78 *Mansfield Park*
81 Lavendelbultjes – Supersimpel zelf maken!
82 Jane's portret – 'Het is tenminste iets'
85 Dranken & spijzen – Het Austen-menu
86 Boekentips – Voor Austen-liefhebbers
88 Schurken (& feeksen!)
90 *Emma*
93 Literatuur met een grote L – 5 feiten waarmee je critici de mond snoert
94 In de Lage Landen
96 Jane's tijdlijn – Alle belangrijke momenten uit het leven van Jane Austen op een rij
98 De boeken van Jane
101 Over de makers
102 Bronnen
103 Notities

*In nachtjapon de laatste hand leggen
aan Mansfield Park*

Vroege jeugd in Steventon

Met Cassandra en BFF Martha

*In 1996: belangrijke filmprijs voor
Sense and Sensibility!*

Paspoort

NAAM: Jane Austen

GEBOREN: Steventon, 16 december 1775

GESTORVEN: Winchester, 18 juli 1817

PRIVÉ: ongehuwd, woonde samen met haar moeder, zus Cassandra en beste vriendin Martha

BEROEP: schrijfster & inspirator

BOEKEN: *Sense and Sensibility* (1811), *Pride and Prejudice* (1813), *Mansfield Park* (1814), *Emma* (1816), *Persuasion* (1818), *Northanger Abbey* (1818). Ook zijn er verschillende verhalenbundels met haar vroege werk.

ANDERE WAPENFEITEN: Jane heeft miljoenen bewonderaars. Koningin Victoria en Winston Churchill lieten zich al graag voorlezen uit haar boeken. En tot haar hedendaagse fans behoren onder meer filmmakers

(Ang Lee, Whit Stillman), actrices

(Emma Thompson, Keira Knightley)

en schrijvers (J.K. Rowling, P.D.

James, Curtis Sittenfeld). Academici

over de hele wereld bestuderen haar

werk en succes en er hebben zich

door de jaren heen talrijke fanclubs

gevormd rondom haar persoon.

Natuurlijk heeft ze ook, zoals het een

spraakmakende influencer betaamt,

een eigen tijdschrift: *Jane Austen's*

Regency World.

OM TE ONTHOUDEN

- Jane Austen is niet Jane Eyre. Hoe vaak dat niet fout gaat! *Jane Eyre* is een boek van schrijfster Charlotte Brontë, die zich zou omdraaien in haar graf als ze wist hoe vaak haar meesterwerk in verband wordt gebracht met Jane Austen (zie ook bladzijde 52).
- Het is niet *Austin* maar *Austen*. Een schrijffout die veel gemaakt wordt. Waarschijnlijk komt het doordat Engelsen de naam uitspreken als *Ostin*.

Jane Austen

HAAR LEVEN IN (ONGEVEER) 1000 WOORDEN

Jane Austen wordt geboren op 16 december 1775, in het dorpje Steventon. Haar vader, George, is dominee van de gemeente. Moeder Cassandra is de spil in het drukke huishouden. Jane is het zevende kind, en de tweede dochter. Na haar volgt nog een jongen, Charles, de benjamin van het gezin.

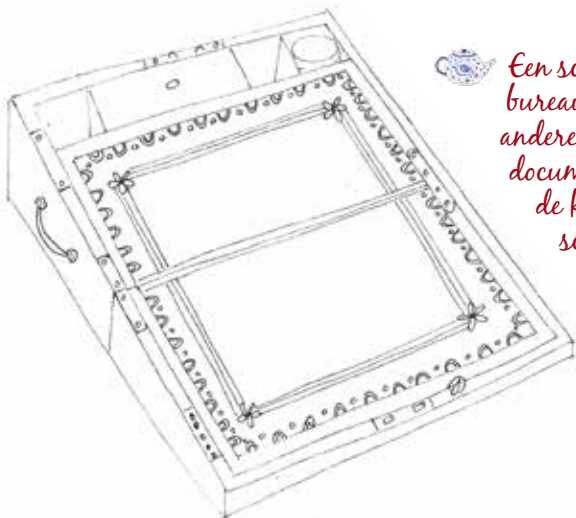

Zie de Austen-stamboom op bladzijde 16!

Jane groeit op in een warm nest. De Austens zijn van goede komaf, zij het verarmd. George moet werken voor zijn geld en de pastorie is tegelijkertijd boerderij, zodat ze voor een deel zelfvoorzienend zijn. Van jongs af aan zijn Jane en haar zus Cassandra onafscheidelijk. Als Cassandra naar een meisjeskostschool wordt gestuurd wil Jane dan ook absoluut mee. Hoewel ze er met haar zeven jaar eigenlijk nog te jong voor is, krijgt ze haar zin. Ze heeft er geen idee van dat het leven ver van huis spartaans zal zijn. Het wordt haar eerste kennismaking met de harde buitenwereld.

SCHRIJFTALENT

Na drie jaar komen de meisjes terug naar Steventon. Ze hebben op school leren lezen en schrijven en iets opgestoken van geschiedenis en aardrijkskunde. Ook kunnen ze nu handwerken en tekenen en spreken ze zelfs wat Frans. In de jaren hierna ontwikkelt Jane zich tot een slimme, geïnteresseerde en welbespraakte jonge vrouw. Ze leest alle boeken uit haar vaders omvangrijke bibliotheek en begint zelf te schrijven. Haar familieleden genieten van haar verhalen. George vindt zijn dochter getalenteerd. Hij stimuleert haar dit talent verder te ontwikkelen door een schrijfkist voor haar te kopen.

Een schrijfkist is een draagbaar bureau'tje waarin de eigenaar onder andere pen, inkt, papier, brieven en andere documenten kon bewaren. Wanneer je de kist openklapte, ontstond er een schrijfbled. Jane's schrijfkist is bewaard gebleven en wordt tegenwoordig tentoongesteld in The British Library in Londen.

LOVE IS IN THE AIR

Als haar oudere broers de huwbare leeftijd bereiken, breekt er een andere tijd aan. Een tijd van feestjes, bals en langdurige bezoeken van en aan vrienden en familie. Broers James en Edward trouwen in de vroege jaren negentig, zus Cassandra verlooft zich met Tom Fowle. Het wordt een lange verloving, want zowel Cassandra als Tom heeft geen geld. Ze kunnen het zich niet veroorloven te trouwen. Dit komt in die tijd vaak voor en het wordt een terugkerend thema in Jane's boeken.

Jane is dol op de feestjes en het dansen. Tijdens een van die avonden wordt ze verliefd op Tom Lefroy, de Ierse neef van een vriendin. Helaas blijkt het een verliefdheid zonder toekomst te zijn en Jane stort zich na Toms vertrek op haar schrijfwerk.

*Lees meer over deze liefde op bladzijde 23. Over deze periode gaat de film *Becoming Jane* (2007), met Anne Hathaway in de rol van Jane.*

In een paar jaar tijd schrijft Jane de eerste versies van haar latere romans *Sense and Sensibility*, *Pride and Prejudice* en *Northanger Abbey*. Ondertussen komt er slecht nieuws voor Cassandra. Haar verloofde is (om geld te verdienen) op een avontuurlijke reis gegaan naar het Caribisch gebied. Maar aan boord van het zeilschip wordt hij ziek. Hij sterft ver van huis aan gele koorts en Cassandra blijft met een gebroken hart achter.

OUDE VRIJSTERS

Een paar jaar later, in 1801, besluiten meneer en mevrouw Austen om met hun nog altijd ongehuwde dochters naar Bath te verhuizen. Zo hopen ze te voorkomen dat Cassandra en Jane – die inmiddels een eind in de twintig zijn – hun leven als oude vrijsters zullen eindigen. Bath is in die tijd *the place to be* voor vrouwen die op zoek zijn naar een partner. Maar het mag niet baten. Hoewel Jane in 1802 een huwelijksaanzoek krijgt, gaat ze er – na enige aarzeling – niet op in. Net als haar personages kan ze niet trouwen met een man die ze niet liefheeft en bewondert.

Lees meer over dit aanzoek op bladzijde 23.

In 1805 overlijdt de vader van Jane, George Austen. Zijn vrouw en twee dochters blijven berooid achter. Goede vriendin Martha Lloyd – eveneens alleen na de dood van haar ouders – voegt zich bij hen en samen verhuizen ze naar Southampton. Ze trekken in bij broer Frank en zijn vrouw Mary. Na een paar jaar krijgen ze van broer Edward een cottage in Chawton. Ook broers Henry en Charles dragen na de dood van hun vader financieel hun steentje bij, waardoor de dames Austen net kunnen rondkomen.

Lees alles over de rijkdom van broer Edward op bladzijde 44.

SUCCES

In Chawton hervindt Jane haar schrijflust. Cassandra en Martha ontfermen zich over het huishouden (en sturen het personeel aan) en Jane kan al haar tijd besteden aan haar verhalen. Ze herschrijft de romans die ze vijftien jaar eerder schreef en vraagt broer Henry om haar te helpen bij het vinden van een uitgever. Met resultaat, want in 1811 verschijnt *Sense and Sensibility* en niet lang daarna, in 1813, *Pride and Prejudice*. Beide boeken worden goed ontvangen.

Jane verblijft vanaf deze tijd regelmatig bij Henry en zijn vrouw Eliza in Londen, om de drukproeven van haar boeken te kunnen controleren. Ze voelt zich er een vrouw van de wereld en geniet van het stadsleven. In de jaren daarna schrijft ze nog drie romans:

 Woonhuis van de Austens in Steventon

Mansfield Park, *Emma* en *Persuasion*. Hoewel ze haar werk anoniem* publiceert (omdat het voor een vrouw met haar afkomst niet fatsoenlijk is om te werken), wordt op zeker moment toch duidelijk wie de schrijfster is (Henry is zo trots op zijn zus, dat hij overal over haar opschept). Maar Jane zit er niet mee. Integendeel, ze geniet juist van haar successen.

*Over deze jaren gaat de film *Miss Austen Regrets* (2008), met Olivia Williams als Jane.*

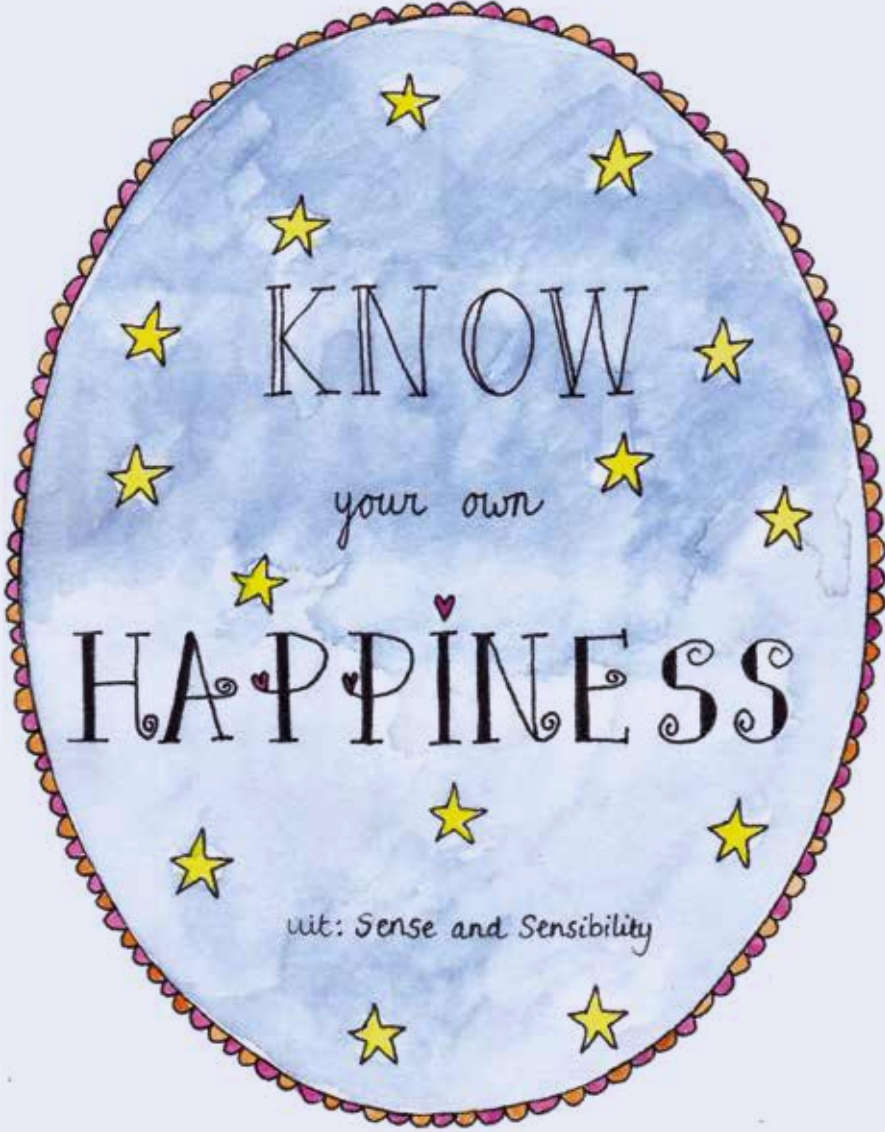
LAATSTE JAAR

In 1816 begint Jane te sukkelen met haar gezondheid. Ze doet er luchtig over, maar in 1817 blijkt dat ze echt ziek is. In april lijkt ze zelf de ernst van de situatie in te zien en schrijft ze stiekem haar testament. Ze maakt haar zus tot enige erfgenaam. Niet lang daarna vertrekt ze samen met Cassandra naar Winchester om dichter bij haar dokter te kunnen zijn. Het mag niet baten. In hun tijdelijke onderkomen verslechtert Jane's gezondheid, en artsen kunnen niets meer voor haar doen. Jane sterft in de vroege ochtend van 18 juli 1817 in de armen van Cassandra. Ze wordt begraven in de kathedraal van Winchester. Haar graf is daar ook nu nog te bezoeken.

De aard van haar klachten wijst erop dat Jane leed aan wat nu de ziekte van Addison heet (een zeldzame afwijking aan de bijnieren).

* In *Sense and Sensibility* staat enkel vermeld dat het boek *By a Lady* is geschreven. In de latere boeken wordt verwezen naar de eerdere publicaties met de zin *By the Author of...*

KNOW

your own

HAPPINESS

wit: Sense and Sensibility